

Skräpplockardagarna

- en vägledning till kommuner

Vad är Skräpplockardagarna?

Skräpplockardagarna är en återkommande och prisbelönt kampanj från Håll Sverige Rent som varje vår engagerar hundratusentals barn och ungdomar att gå ut och plocka skräp. Tillsammans med er kommuner vill vi engagera så många som möjligt att vara med!

Skräpplockning är i första hand inte en städaktivitet - det är en rolig och meningsfull aktivitet som öppnar upp ögonen och väcker tankar om miljö och hållbar utveckling. En pedagogisk aktivitet där barnen får visa på handlingskraft och lär sig om nedskräpningens konsekvenser!

Kommunens uppgift

Kommunens allra viktigaste uppgift är att bjuda in skolor och förskolor till kampanjen! Andra viktiga uppgifter är att ta hand om det skräp som plockas och lyfta och hylla alla små skräphjältar - även inför allmänhet och press.

Fler skräpplockarkampanjer

Skräpplockardagarna är barnens chans att visa att även den som är liten kan göra stort. Kampanjen riktar sig därför i första hand till barn och unga i förskola, skola och föreningar. Det kan vara bra att känna till att Håll Sverige Rent även anordnar skräpplockarkampanjer för vuxna: den stora kampanjen *Hela Sverige plockar skräp* som infaller i slutet av september i samband med World Cleanup Day.

Planera och samordna

Användbart material från Håll Sverige Rent

Alla förskolor, skolor och ungdomsföreningar som anmäler sig under kampanjperioden får tillgång till pedagogiskt och åldersanpassat material om nedskräpning från Håll Sverige Rent. Materialet är läroplanskopplat och även kopplat till de Globala målen, och är framtaget för att underlätta implementeringen av Skräpplockardagarna i undervisningen.

Anmäl en kontaktperson

När kommunen anmäler sig får ni ange en kontaktperson. Det är en person som både deltagare och Håll Sverige Rent kan vända sig till för kommunspezifika frågor.

Tillgång till en egen sida

Alla anmälda kommuner får en egen eventsida på Håll Sverige Rents webbplats där ni löpande kan se vilka skolor och förskolor i kommunen som anmäler sig till kampanjen samt deras kontaktpersoner. På er eventsida kan ni informera alla deltagare om vad som gäller för skräpplockningen i din kommun. Ni kan också uppdatera sidan och fylla på med information efterhand.

Ta hjälp av en kommunikatör

Vi rekommenderar att kommunen har en kontaktperson och en kommunikatör som hjälps åt att samordna kampanjen lokalt. En kommunikatör kan hjälpa till med att sprida information till kommunens alla förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och barn- och ungdomsföreningar. Det är även tacksamt att kontakta media och kommunicera externt om alla goda initiativ som kampanjen för med sig.

Den bästa skräpplockarpåsen är den man redan har!

Därför skickas inte längre plastpåsar ut till deltagarna i Skräpplockardagarna - istället uppmuntras alla att använda plastpåsar (eller andra påsar eller kärl) som redan finns tillgängliga i skolan eller i hemmen. Tillsammans minskar vi på den onödiga plasten!

Allt skräp som samlas in

Kommunen behöver omhänderta det skräp som deltagarna plockar, förslagsvis genom extra sophämtningar. Ett alternativ är att ni informerar om hur deltagarna bäst sorterar och hanterar skräpet.

**Datum att
ha koll på!**

13 januari 2025 - Anmälan för kommuner öppnar

3 mars 2025 - Anmälan för deltagare öppnar

31 maj 2025 - Anmälan för deltagare stänger

Förankra engagemanget

Lägg till Skräpplockardagarna i avfallsplanen

Från Naturvårdsverket kom i maj 2017 nya föreskrifter om innehållet i kommunernas avfallsplaner. (NFS 2017:2 - Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall) En nyhet i föreskrifterna är att avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för att minska nedskräpningen. Dessa kan formuleras på en mängd olika sätt, men klart är att Skräpplockardagarna kan vara med – och det både som mål och åtgärd. Kommunen kan exempelvis ha som mål att engagera deltagare från alla skolor, förskolor och verksamheter inom kommunen.

Själva genomförandet av kampanjen är givetvis en effektiv åtgärd för att minska nedskräpningen både på kort och lång sikt – dels städar man, vilket gör att det blir mindre skräpig och chansen ökar att platsen hålls städad, och dels skapar man önskvärda attityder och beteenden på lång sikt hos deltagarna.

Förordningen om nedskräpningsavgifter

Den 1 januari 2023 började förordningen om nedskräpningsavgifter (2021:1002) gälla. Det betyder att kommuner kan få ersättning från producenterna av engångsplast årligen för att täcka kostnader för uppstädning och administration, men också för spridning av information som berättar om den negativa miljöpåverkan som

engångsplastprodukter har när de blir skräp. Här kan Skräpplockardagarna vara ett bra sätt att sprida kunskap i kommunen om konsekvenserna av nedskräpning.

På hsr.se/nedskrapningsavgifter kan du läsa mer om den nya förordningen om nedskräpningsavgifter!

Politisk förankring

För att få resurser att genomföra kampanjen på ett bra sätt krävs ofta förankring på ledningsnivå och politisk nivå i kommunen. Ofta finns ett stort engagemang för frågan om nedskräpning och andra miljöfrågor hos politiker. Här kan också avfallsplanen vara ett bra sätt att formalisera deltagandet. Genom att antagande av ny eller reviderad avfallsplan kräver ett politiskt beslut så är det en klar styrka att ha med Skräpplockardagarna som ett mål och en åtgärd i planen.

Flera kommuner pekar på värdet av att göra kampanjen till en del av en helhet och ett större sammanhang. Vissa kommuner arbetar med att åskådliggöra aktiviteter som är relaterade till nedskräpning i ett årshjul. Detta är väldigt bra att kunna visa upp för politiker och förvaltningschefer.

Nå ut och kommunicera till deltagare

Använd kommunikationsmaterialet

Alla kommuner som deltar i Skräpplockardagarna kan ladda ner ett digitalt kommunikationspaket från Håll Sverige Rent. Det innehåller symbolen, bilder, affischer, mallar för annonsmaterial, innehåll till sociala medier och förslag på texter som är fria att använda.

Förslag på kommunikationsaktiviteter

Inför

Bjud in alla förskolor, skolor och ungdomsföreningar via de kanaler ni har, till exempel e-post, brev, affischer, sociala medier, annonser, intranät och webbplats.

Under tiden

Berätta om aktiviteterna som görs. Tipsa lokaltidningen om var det plockas skräp, lyft fram deltagare i inlägg i kommunens egna kanaler.

Efteråt

Sammanfatta kampanjen med antalet deltagare, aktiviteter och särskilda insatser. Presentera resultaten för deltagarna, media, invånare och politiker.

Informera om vad som gäller

Alla kommuner har en egen sida på Håll Sverige Rents webbplats. Informationen på den sidan är viktig för alla deltagare i din kommun. Skriv vad som gäller och uppdatera innehållet efterhand!

Kontakta media

Kontakta lokaltidningen med tips om att göra reportage om deltagare i kommunen. Finns det någon som gör något extra? Kanske kan ni lyfta fram att ni har fler deltagare än förra året?

Tacka och bekräfta!

Skräpplockaraktiviteter ger för de allra flesta deltagare en meningsfull känsla av att bidra i ett viktigt sammanhang. Men alla älskar att få veta att de har gjort någonting bra. Det kan handla om något så enkelt som ett tackbrev som skickas till deltagarna efter skräpplockaraktiviteterna. Korvgrillning, fika eller glass är också väldigt uppskattat.

**Kommunens viktigaste uppgift under Skräpplockardagarna:
att bjuda in och uppmuntra skolorna och förskolorna att delta!**

Höj ert kommunindex!

Dubbel vinning för kommunen

Kommunens deltagande i Skräpplockardagarna påverkar rankningen i Håll Sverige Rents kommunindex - ju fler barn och unga som deltar i kampanjen, desto högre poäng och därmed högre rankning. Så förutom den stora vinsten att en hel generation unga kommunmedborgare lär sig att inte skräpa ner, är Skräpplockardagarna alltså också en toppenmöjlighet för kommunen att aktivt höja rankingen i kommunindex!

Varje insats (och varje barn) gör skillnad

Poäng per procentuellt deltagande barn och unga i kommunen:

- 76-100% ger 200 poäng i kommunrankningen
- 51-75% ger 150 poäng
- 21-50% ger 100 poäng
- 5-20% ger 50 poäng
- 0-4% ger 0 poäng
- Skicka deltagarinbjudan till kommunens alla skolor och förskolor ger 100 poäng

Vad är kommunindex?

Håll Sverige Rents kommunindex är en årlig undersökning i syfte att få kunskap om hur långt Sveriges kommuner har kommit i sitt arbete med att förebygga nedskräpning. Den kommun som toppar listan kniper den ärofyllda titeln som Årets Håll Sverige Rent-kommun.

Samtliga kommuner i Sverige är med i Håll Sverige Rents rankning och vi vill med detta uppmuntra alla kommuner att aktivt arbeta mot nedskräpning, oavsett om det är på egen hand eller tillsammans med oss. Vi vill också hylla och uppmärksamma de kommuner som engagerar sig lite extra, och lyfta alla goda exempel så att vi kan inspireras av varandra.

Vanliga frågor från deltagare

”När ska vi plocka skräp?”

Eftersom våren kommer olika i norr och söder är det svårt att bestämma en gemensam vecka eller dag för hela landet. Men vi rekommenderar kommunen att samla alla aktiviteter under en kampanjvecka.

”Vad ska vi plocka skräpet i?”

Den bästa skräpplockarpåsen är den man redan har! Använd (och återanvänd) plastpåsar eller andra påsar, korgar eller kärl som redan finns i skolan eller i hemmen. Tillsammans minskar vi på den onödiga plasten!

”Vad gör vi med skräpet vi plockat?”

Underlätta gärna för skräpplockarna att bli av med skräpet som plockats, exempelvis genom extra sophämtningar. Det allra bästa är dock att uppmuntra verksamheterna att sortera sitt skräp själva - det kan bli en rolig pedagogisk aktivitet att gå till återvinningsstationen och passa på att också prata återvinning med barnen!

”Vem kan jag prata med om jag har frågor?”

Ha alltid en kontaktperson i kommunen som deltagare kan vända sig till vid frågor. Uppge kontaktuppgifterna på kommunens egen eventsida på Håll Sverige Rents webbplats.

”Varför ska barn städa efter vuxna?”

Skräpplockning är i första hand en pedagogisk aktivitet. Poängen är inte att barnen städar för stunden, utan att de lär sig att inte skräpa ner och börjar reflektera kring skräpet. Skräpplockning är en konkret aktivitet där barnen är med och bidrar till något positivt. Innan aktiviteten är det bra att prata med barnen om vilket skräp som de får plocka och vad de bör undvika. Det är också bra att utrusta barnen med handskar och eventuellt också plockverktyg.

”Är det säkert för små barn att plocka skräp?”

Att plocka skräp är en lärorik och rolig aktivitet, även för de mindre barnen. Men det är viktigt att tänka på säkerheten när man plockar tillsammans med barn. Därför har Håll Sverige Rent tagit fram en enkel och tydlig guide kring just skräpplockning med barn: hsr.se/om-skrapplockning

”Vi har skrivit fel i vår anmälan, kan ni hjälpa?”

Ibland råkar deltagarna göra fel i sina anmälan - till exempel stavat fel på förskolans/skolans namn, skriva in fel antal barn, eller liknande - och hör då av sig till kommunens kontaktperson. Detta är dock inget ni på kommunen kan korrigera åt deltagarna, så be dem kontakta spd@hsr.se istället!

Varför plocka skräp?

1. Genom att plocka skräp får du upp ögonen för själva problemet med nedskräpning.
2. Den som har plockat skräp brukar inte vilja skräpa ner själv.
3. Nedskräpning är ett väldigt synligt och konkret miljöproblem som alla kan vara med och lösa.
4. Vi människor gör som andra gör. En plats som redan är skräpig riskerar därför att bli ännu skräpigare. Genom att plocka upp ett skräp kan vi bryta kedjan.
5. En nedskräpad plats kan snabbt upplevas som otrygg. Att plocka skräp är ett jättebra sätt att påverka din närmiljö till det bättre och skapa en stolthet över platsen du bor på.
6. Genom att plocka skräp visar du för andra att nedskräpning är fel och att skräp hör hemma i papperskorgen.
7. Många som plockar skräp berättar att de brukar få glada hejarop från människor som går förbi. Vilken grej!

Frågor eller funderingar?

Välkommen att kontakta Skräpplockardagarna-teamet på Håll Sverige Rent: spd@hsr.se